

eul_wid: viq-aa

Μένανδρος ὁ Προτέκτωρ · Menander Protector

On Sentences, In Constantine Porphyrogenitus'-Sentences

Περὶ Γνωμῶν

Period: Ὀψιμαρχία Late Antique

Dialect: Κοινή Koine

Domain: Ἱστορία History

Format: Πεζός Prose

Excerpta e Menandro. .

- ¹ λέξεως εὐγενεῖ ὅσον τῇ τῶν πραγμάτων ἀφηγήσει καρποῦσθαι θαρρήσας· πῶς γὰρ οἶόν τε ἦν ἐμὲ ἐς τοσοῦτον ἀφιχθαι παιδείας ὥς καὶ ἐς τὸ συγγράφειν ἰέναι; ἀπεριμέριμνος γὰρ ἐσὶτι ἔμοιγε ὁ βίος καὶ ἐκδεδιημένος ὑπῆρχεν. Ὅτι ὁ πρὸς τοῦ κρατοῦντος ἡδικομένος χαλεπαίνει ὥς τὰ πολλὰ τῷ κοινῷ.
- ³ Ὅτι ὁ Σιλζίβουλος ὁ τῶν Τούρκων ἡγεμὼν, ἡκηκόει γὰρ ἤδη τῶν Ἀβάρων τῆς φυγῆς πέρι καὶ ὥς τὰ Τούρκων διαδηλησάμενοι ᾤχοντο, οἷα φύσει φρονήματι ἔπεται βαρβάρῳ, ἀπαυθαδισάμενος ἔφη ὥς „οὔτε ὄρνεις πεφύκασιν, ὅπως τῇ πτήσει ἀνὰ τὸν αἰθέρα διαφύγοιεν τῶν Τούρκων τὰ ξίφη, οὔτε μὴν ἰχθύες, ὥς ἂν ὑποβρύχιοι γενόμενοι ἐς τὰ κατώτατα τοῦ θαλαττίου ἀφανισθῇσονται κλύδωνος, ἀλλ' ὑπερθε περινοστοῦσι τῆς γῆς καὶ ἡνίκα μοι ὁ κατὰ τῶν Ἐφθαλιτῶν διανυσθῇσεται πόλεμος, ἐπιθήσομαι καὶ Ἀβάροις καὶ τὰς ἐμὰς ἡκιστα φευξοῦνται δυνάμεισ'“. ταῦτα λέγεται ἐπικομπάσαντα τὸν Σιλζίβουλον ἔχεσθαι τῆς ἐπ' Ἐφθαλίτας ὁρμῆς. Ὅτι ὁ Κάτουλφος κωλύων τὸν τῶν Ἐφθαλιτῶν ἡγεμόνα τῆς πρόσω πορείας ἐπεφθέγγετο βαρβαρικὸν μὲν τι καὶ παροιμιῶδες, ὅμως δὲ ἐχόμενον πειθοῦς, ἕνα κύνα ἐν τοῖς οἰκείοις ὀθνεῖων δέκα ῥωμαλεώτερον εἶναι. ^[10]
- ⁵ Ὅτι περ οὐδὲν οὕτω βέβαιον ὥς τὸ τῆς νίκης ἀβέβαιον. Ὅτι ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις πολλακίς παραπέση γε τῇ τόλμῃ τὸ σώζεσθαι.
- ⁷ Οὐ γὰρ ἔμοιγε τάληθ' ὀλιγοῦσιν, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς χάριν εἴποιμί τι τῶν μέγα δυναμένων. οἷς γὰρ οὐκ ἔνεστι τὸ εὐκλεές, τούτοις ἐγκώμια προσφέρων τις παρὰ τὴν πάντων δόξαν καταγέλαστον τίθῃσι τὸν ἐπαινούμενον, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπισκιάζειν βουλόμενος κὰν τοῖς ὁμολογουμένοις ψεῦδεσθαι δόξῃ. Ὅτι ὀλισθηρότατόν τι χρῆμα ἡ νίκη καὶ διαδιδράσκειν οἷα τε οὔσα ῥαδίως. ^[5]
- ⁸ ταῦτά τοι καὶ Ὅμηρος αὐτὴν φησὶν ἐπαμείβεσθαι τοὺς ἄνδρας. Ὅτι ψυχὴ τυραννουμένη πρὸς φόβου τῶν δεόντων κατ' οὐδὲν ὀτιοῦν προμηθεύεται.
- ¹⁰ Πᾶν γὰρ ἀγαθὸν τε καὶ κακὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ ταλαντεύεται γνώμη καὶ τῷ βουλομένῳ προσδέχεται τὴν ῥοπήν. Ὅτι φησὶν ὁ Μένανδρος ὁ ἱστορικὸς περὶ Πέτρου τοῦ πρέσβεως καὶ Χοσρόου· οἶδε μὲν οὖν οἱ λόγοι προῆλθον ἐξ ἀμφοῖν, καὶ οὐχ ἕτερα νοήματα ἐλέχθη Σουανίας πέρι, οὐδὲ μὴν ἀνθ' ἐτέρων ἐτέραις λέξεσιν ἐχρησάμην, ἢ τὸ χθαμαλώτερον πῶς ἔστιν ἢ τῶν λόγων, καθ' ὅσον οἶόν τέ μοι, μετέφρασα ἐς τὸ Ἀττικώτερον. ^[5]

- 11 οὐ γὰρ ἔμοιγε θυμῆρες τὰ εἰρημένα κυρίως καὶ ἐς ἐμὲ ἤκοντα, ὡς οἶμαι, ἐς τὸ ἀκριβὲς μεταφέρειν ἐς ἑτερολογίαν, καὶ τῷ γλαφυρῷ τῶν ῥημάτων οὐχὶ τὰ ὅσα ἐρρέθη, ἀλλὰ γὰρ τὴν τῆς ῥητορικῆς ἐπιδείκνυσθαι δύναμιν, μάλιστα καὶ περὶ σπονδῶν οὕτω μεγίστοις δυοῖν βασιλείῳ καὶ πολιτείᾳ ποιουμένῳ μοι τὴν ἀπαγγελίαν. εἰ δέ γε ἄρα βούλεται τις τὰ ὅσα Περσῶν βασιλεὺς καὶ Πέτρος τῆνικαῦτα ἀκριβολογησαμένῳ ἡστην εἰδέναι, ἀναλεξάσθω ταῦτα ἐκ τῆς αὐτοῦ Πέτρου συναγωγῆς· ἅπαντα γὰρ αὐτῷ ἀναγέγραπται ἐς τὸ ἀκριβὲς ὅποσα Χοσρόης καὶ πρέσβεις Ῥωμαίων καὶ Περσῶν ἔλεξαν τε καὶ ἤκουσαν αὐτοῖς τοῖς λόγοις τῶν φθεγξαμένων εἰρημένα, εἴτε κατὰ θωπείαν τινὰ ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν τυγχάνουσι λεγόμενα εἴτ' οὖν κατασοβαρευόμενοι σφῶν ἔλεξαν ἄττα ἢ εἰρωνευόμενοι ἢ καὶ ἐπιτωθάζοντες ἢ καὶ ἀποφλαυρίζοντες· καὶ ἀπλῶς ὅσα ἐνῆν καὶ ὅπως περὶ τόσοῦ πράγματος διαλεγόμενους τοὺς ἀμφοτέρους πολιτείας ἄνδρας εἶπεῖν, ἐνθὲνδε ἀναλκτέον. τεῦχος γὰρ μέγιστον ἐσὶ τῶν τοιῶνδε πεπλήρωται, οἶμαι, ξὺν ἀληθείᾳ λόγων, εἰ μὴ Πέτρῳ κεκόμψευται τι τῆς αὐτοῦ χάριν εὐκλείας, ὡς ἂν τοῖς μετέπειτα δειχθεῖν ὡς μάλα ἐμβριθὲς τε ἦν καὶ ἀνάλωτος ἐν τῷ ῥητορεύειν τὸ καταμαλάξαι φρονήματα βαρβαρικά σκληρά τε καὶ ὀγκώδη. ἅπαντα δὲ οὖν ἐν τῇ περὶ τούτων βίβλῳ ἀναλεγόμενος ὅστισοῦν εὐρήσει· οὐ γὰρ ἔμοιγε ὑπῆρχεν ἀναγκαῖον οὐδὲ ἄλλως ἀρμόδιον ἐν ξυγγραφῇ περιττολογίᾳ χρῆσθαι καὶ ἐφ' ἐνὶ κεφαλαίῳ ἐμφιλοχωρεῖν· ὡς, εἴ γε ἅπαντα ἀνεγραψάμην τὰ ὅσα κατ' ἐκείνην γε δῆπου φέρεται τὴν διφθέραν, ἀπέχρησέ μοι ἂν ἢ τῶν σπονδῶν ῥαψωδία ἐς μεγίστης ἱστορίας ὑπόθεσιν. ἐγὼ δὲ ἐκείθεν ἀρυσάμενος ὃ, τι χρεῖῳδες ἐν ὀλίγῳ ἔλεξα. Ὅτι ἐν ταῖς εὐπραγίαις τῶν δυσμενῶν διπλασιάζεσθαι πέφυκε τὸ ἔχθος. ^[30]
- 13 Ὅτι τὸ εὐτυχεῖν οὐκ ἐχρῆν ὑπόθεσις γίνεται τοῦ μὴ τὰ δέοντα φρονεῖν τοῖς μὴ λογισμῷ βεβηκότι χρωμένοις τῇ τύχῃ. Ὅτι φιλοτάραχον χρῆμα ὁ δῆμος καὶ φύσις αὐτῷ ἢ προπέτεια.
- 15 Ὅτι χαλεπὸν ἀμελούμενόν τι χρῆμα καὶ δυσκαταγώνιστον ἐμφύλιος πόλεμος. Ὅτι ἀνδρείας ἐπίδειξις προερχομένη κατὰ τῶν φύσει δυσμενῶν καὶ οὐ κατὰ τῶν ὁμοδιαίτων ἐνδοξότερον τίθησι τὸν ἐπιδεικνύμενον.
- 17 Ὅτι οἱ Γότθοι παντελῶς ὑπὸ Ῥωμαίων ἡττήθησαν. καὶ ἔγωγε τὰ τοιάδε ἄγαμαι οὐδαμῶς· χρόνῳ γὰρ συµμεταμορφοῦσθαι πέφυκε τὰ ἀνθρώπεια, εὖροις τε σχεδὸν ἅπασαν ἱστορίαν τῶν τοιῶνδε χαλεπῶν ἀνάπλεων, γένη τε μέγιστα καὶ πόλεις νῦν μὲν ἐς ἄγαν εὐημερήσαντα, νῦν δὲ ἐς τὸ μὴ εἶναι κατολισθήσαντα παντελῶς. ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τοιάδε ἢ περιφορὰ νεοχμοῦσα τοῦ χρόνου καὶ πρὸ τοῦ ἐπεδείξατο, καὶ μὲν οὖν ἐπιδείζεται αὖθις, καὶ ἐπιδεικνυμένη οὐ παύσεται, ἔστ' ἂν ἀνθρωποὶ τε ὦσι καὶ μάχαι. Ὅτι μέχρι τοσούτου δέον πονεῖν ἄχρι τῆς ἐκ τῶν πόνων ὠφελίας ἐν ἀπολαύσει καθεστάναι δύναίτο τις· ὁ γὰρ μὴ οὕτω βιοτεύων, εἰ καὶ πλεον ἔχει τῶν ἄλλων, ἥττον ἔχει τῶν ἀγαθῶν. ^[5]
- 19 Ὅτι ὁ ξὺν τῇ δυνάμει τῶν πέλας νικήσας οὐδὲν ἥττον ὥσπερ νενικηκόσι τοῖς ἡσημένιοις παραχωρήσει μεγαλαυχεῖν τῷ πρὸς διττὴν αὐτοῦς ἀγωνίζεσθαι δύναμιν. Ὅτι κινδύνων ἐλπίς ἄνευ κινδύνων τίθησι τὸν ἐλπίζοντα τῷ προησφαλίσθαι τῶν δυσχερῶν τῇ δοκίμῃ τὰ πράγματα.
- 20 πολλὰ γὰρ καὶ τό γ' ἀληθὲς ἐν ὑπονοίᾳ γενόμενον ἀσφαλές. Ὅτι καὶ αὖθις ὁ τῶν Ἀβάρων ἡγούμενος ταῖς πρώην ἐχρήσατο ἀπειλαῖς.
- 21 καὶ ἐπειδὴ κομπάζων καὶ μεγαλορήμων ἐσὶ ὑπάρχων οἷός τε οὐκ ἐγένετο ἐκδειματῶσαι τοὺς Ῥωμαίους (οὗτοι γὰρ δὴ πρὸς οἷς οὐκ ὀρρωδία τις αὐτοῖς ἐνέσκηψε), ἀλλὰ γὰρ καὶ ἀπεφλαυρίζον καὶ περιεφρόνουν τὸν βάρβαρον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κομπωδεστέραις ἐχρῶντο ταῖς ἀντιλογίαις. Ὅτι μεμίσηται τυραννίς, καὶ ἀντίπαλος εἴη ὁ τυραννούμενος. ^[5]

Ὅτι τῇ κακηγορίᾳ ἔνεστιν ὡς τὰ πολλὰ ἐπιχαιρεκάκῳ οὔσῃ ἀόκνως περινοστεῖν τε καὶ ἀνευρύνεσθαι. τὸ ἑαυτῆς οὖν ἐπιτελοῦσα ἐφοῖτα ψιθυρίζουσα κατὰ τούτου. ἐπεὶ δὲ ἐνεφώλεψε τοῖς ὡσί, τὸ ἀστάθμητόν τε καὶ ἀλλόκοτον τούτου ἐκτραγωδοῦσα, οἱ ταύτῃ οἰκήτορες (φύσει γὰρ τοῖς οὕτω παροῦσιν ὑπήκοον) ἤχθοντο, καὶ περιέφερον ἐν στόματι τὸν ἡγεμόνα ἄτε ἀνοσιουργόν. Ὅτι ὁ ἱστορικός φησι Μένανδρος περὶ Ἰσαοζίτου τοῦ ἐν Περσίδι σταυρωθέντος· ἐγὼ δὲ πυθόμενος καὶ τὸν ἄνδρα ἐσὸτι ἀγασθεὶς ἐν νῶ ἐβαλόμην ὡς καὶ ἄξιον τῷ τοῦ θεοῦ θεραπευτῇ τῷ βαρβάρῳ ἐν ἑξαμέτρῳ ἐπίγραμμα λέξαι. ^[5]

24 καὶ δὴ λέλεκταί μοι τὸ ἐπίγραμμα ὧδε· ἦν πάρος ἐν Πέρσῃσιν ἐγὼ μάγος Ἰσαοζίτης εἰς ὅλοῃν ἀπάτην ἐλπίδας ἐκκρεμάσας. εὖτε δὲ πυρσὸς ἔδαπτεν ἐμὴν πόλιν, ἦλθον ἀρῆξαι, ἦλθε δὲ καὶ Χριστοῦ πανσθενέος θεράπων. κείνῳ δ' ἐσβέσθη δύναιμις φλογός, ἀλλὰ καὶ ἔμπης νικηθεὶς νίκην ἦνυσα θειοτέρην. Ὅτι ὁ αὐτὸς Ἰσαοζίτης, παραινούντων αὐτὸν ἐσταυρωμένον ὄντα ἐς τὰ πάτρια μεταθεῖναι νόμιμα καὶ σώζεσθαι, ἔφη μεταμελεῖσθαι οὐχ ὅτι ἐς τοῦτο ἔγνω σωτηρίας ἐλθεῖν, ἀλλ' ὅτι ἔγνω ὀψέ. ^[10]

25 ταῦτα ἔλεγε γλιχόμενος κατὰ τὸ ἀπαραίτητόν τε καὶ καρτερόν τῶν οὐρανίων ἐκ τῶν παλαιῶν στεφάνων τὰ ἀκήρατα ἀναδεῖσθαι νικητήρια, καὶ ἡξίου τὸ βραχὺ καὶ ἀνόνητον τοῦ βίου ἐκοντὶ ἀποτίθεσθαι ἐπὶ ῥητῷ μισθῷ τινι τοῦ διαβίωναι ἐς αἰί. Ὅτι ἡ ἐς τὰ μέγιστα τῶν ἐγχειρημάτων ὁρμὴ πλέον πέφυκε τὸ ἀναχαιτίζον τοῦ παρορμῶντος ἔχειν, ἄλλως τε καὶ ἦν πληθὺς ὥσιν οἱ ἐς προὔπτον κίνδυνον ἐθέλοντες ἀφιέναι. ^[5]

27 Ὅτι περὶ Προκοπίου τοῦ ἱστορικοῦ καὶ δικηγόρου φησὶν ὁ Μένανδρος· οὐ γὰρ ἔμοιγε δυνατόν οὐδέ γε ἄλλως πέφυκε θυμῆρες τοσαύτῃ λόγων ἀκτίνι τὴν ἑαυτοῦ θρυαλλίδα ἀντανασχεῖν. ἀρκέσει δέ μοι ἐν μικροῖς ἐγκαλινδεῖσθαι τοῖς ἑμαυτοῦ καὶ τῷ Ἀσκραίῳ ἔπεσθαι ποιητῇ ἡλίθιον τινα καὶ παράφρονα εἶναι φάσκοντι τὸν ἐς τοὺς κρείσσονας ἀμιλλώμενον. Ὅτι μετὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἦτταν λέγεται ὡς τηνικαῦτα ἀγγελίαις ἐχρήσατο ὁ τῶν Ἀβάρων στρατιάρχης ὡς Τιβέριον· καὶ ὁ σταλεὶς ἀγγελιαφόρος ἔλεξεν „τί δὴ τὴν ὀλιγοχειρίαν νοσοῦντες πρὸς Ἀβάρους φημί καὶ Σκύθας πόλεμον ἐξενεγκεῖν ἐτολμήσατε. ^[5]

28 ἢ οὐχ ὑμῖν γράμματά τε καὶ διφθέραι εἰσὶν, ὅθεν ἀναλεγόμενοι γνώσεσθε ὡς ἀκαταγώνιστά τε καὶ ἀμαχώτατα τὰ φύλα τὰ Σκυθικά;“ Τιβέριον δὲ φάναι ἀμοιβαίῳ ... ^[5]

29 εἶναι ἐπιτήδειον. Ὅτι ὀρθότατα διάνοια προσφερομένη πρὸς τὸν πέλας καὶ μὴ ἐκτραπεῖσα τοῦ πρέποντος οὐκ ἀγνωμονηθήσεται τῷ ἀδήλῳ τῆς ψυχῆς ἀνταλλάγματι.

31 Ὅτι ἐλπίδι τοῦ νικᾶν τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος, τῆς ἀδήλου ῥοπῆς ἀναλογισάμενος τὸ σφαλερόν, ἔξει τὴν αὐτοῦ δόκησιν ἀβουλίας ὑπόθεσιν. Ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὐ καθ' αὐτοὺς ἀδικοῦνται μόνον, ἀλλὰ συναδικοῦνται καὶ φίλων, ὡς εἰκός, ὅφ' ἐτέρων πασχόντων κακῶς.

33 Ὅτι οὐχ ὅστις ἀντεπιβουλεύει τοῦ δικαίου κατόπιν ὀφθήσεται, ἀλλ' ὅς ἐπιβουλεύει τῶν χαλεπῶν ὑπόθεσις γίνεται. Ὅτι ἀφιλοπρωτεία μόνῃ καὶ φθόνου κατάλυσις τὰ καιριώτατα συνιστᾷ.

35 Ὅτι τὸ εὐδαιμον οὐκ ἐξ αὐτομάτου τινὸς ἐπιρρεῖ, ἀλλ' ὅτι τῆς ἀληθοῦς εὐτυχίας οἱ πόνοι γονεῖς ὅθεν καὶ ἡδυτέρα τις ἢ ἐκ τῶν πόνων ἀπόλαυσις. Ὅτι, ὡς ἔοικε, πρὶν ἢ Μαυρίκιον ἡγεμονεῦσαι τοῦ στρατοῦ, τὰ κατὰ τῶν δασμοφορούντων ἀδικήματα ἔσφηλε Ῥωμαίους.

36 ταύτῃ τοι καὶ κατὰ τινα θεήλατον ὀργὴν τὰ δοκηθέντα οὐκ ἐτελέσθη, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐπέσκηψεν ἐς τοῦναντίον. φιλεῖ γὰρ πως τὸ θεῖον τοῖς ἄδικα πεπραχόσιν οὐτι οἰομένοις τὰς ποινὰς ἐπιφέρειν, ὡς ἂν τῷ παραλόγῳ τῶν ἀποβάντων σωφρονίζοιντο πλέον. Συνεστηκότος γὰρ ἔτι τοῦ τῶν πολεμίων στρατοῦ καὶ τὸ πλῆθος τῆς Ῥωμαίων στρατιᾶς δεδιότος, καιροφυλακοῦντος δὲ εἴ πῃ διασπασθεῖεν καὶ δώσοιεν αὐτοὶ τῆς καθ' ἑαυτῶν ἐφόδου καιρὸν ἀσύμφορον, ἔδοξε δέ

τισι τοὺς ἅμα πάντας ἀπροσμάχους νομιζομένους, τούτους κατὰ τὴν πολεμίαν διαιρεθέντας εὐεπιχειρήτους ποιῆσαι. ^[5]

- 38 Ὅτι εἰπὼν περὶ τῶν ὀκτακοσίων λευκῶν ἵππων ὑπὸ Ἀζαρέφθου ἀλόντων καὶ ἐς θρίαμβον ἀχθέντων φησὶν ὁ ἱστορικὸς Μένανδρος· ταῦτά μοι ἡ ἀβουλία καὶ ἡ καταφρόνησις ἡλίκᾳ ἐργάζονται κακὰ παραστῆσαι βουλομένῳ λέλεκται, καὶ ὡς ὁ θεός, ἡνίκα ἂν οὐ ξυνεπιλαμβάνηται, καὶ τὰ δοκοῦντα εὖ βεβουλευῆσθαι περιάγεται ἐς τούναντίον, καὶ ὡς ἄγαν χαλεπὸν καὶ πολιτείαν διαφθεῖραι δυνάμενον τὸ τῶν ὑπηκόων ἀνήκοον. Μαυρίκιος μὲν γὰρ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς εὖ βεβουλευῆσθαι ἐδόκει, καὶ καθ' ὅσον οἶόν τε ἦν ἀνθρώπῳ προέγνω τὰς ἀδήλους τῶν πράξεων ἀποβάσεις, τῇ δὲ τῶν ἄλλων στρατηγῶν ἀκοσμίᾳ τῷ μὴ φυλάξαι τὰ πρὸς αὐτοῦ εἰρημένα τε καὶ παρεγγυηθέντα ἐς ἔσχατον κινδύνου τὰ Ῥωμαίων ἤλασε πράγματα. καὶ οὐχ ἡ σταλεῖσα μὲν πρὸς τοῦ ἡγεμόνος κατὰ τε τὸ Δούβιον καὶ Ἰβηρίαν ταῦτα ἐδυστύχησε στρατιὰ μόνον, αὐτὸς δὲ ὁ Μαυρίκιος ἀπαθὴς κακῶν ἔμεινεν, ἀλλὰ κάκεῖνος ἐς τελευταίας διωλίσθησεν ἐλπίδας, ὅμως διεσώθη μόλις. Ὅτι ἡ τῶν προσδοκηθέντων ἀναβολὴ τὸν προσδοκήσαντα ῥαθυμότερον διατίθησιν. ^[15]
- 40 Ὅτι φήμη αἰεὶ χειροῦται τὰ πράγματα, καὶ τὰ δοκοῦντά πως ἄδηλα καθεστάναι προτίθησι ταῖς ἀκοαῖς, ὥσπερ ἐπ' ἀγορᾶς ἐν φανερώ τῷ βουλομένῳ πρίασθαι ὦνια. Ὅτι ἡλλάξατο τοῦ πονεῖν βίον τινὰ ἀνειμένον προηρημένος τοῦ ἐνδοξοτέρου τὸ ἄδοξον.
- 42 Ὅτι οὐκ ἐν ῥώμῃ σώματος, ἀλλ' ἐν ἀνδρίᾳ ψυχῆς ἡ τοῦ πολέμου ῥοπὴ κινδυνεύεται. Ὅτι οὐδὲν οὕτω ῥαστώνης τε καὶ τρυφῆς καὶ ἀναπαύλας ὡς κίνδυνοι καὶ πόνοι καθεστήκασιν αἵτιοι.
- 43 πόνος μὲν γὰρ τῶν προκτηθέντων ἀπόλαυσις ὥσπερ ταμιεῖόν τι τῆς εὐκλείας καθέστηκε, τρυφὴ δὲ ἄνευ τοῦ προπαιδεύεσθαι πόνοις τοῦ κάκιστα ζῆν ἡγεμόν· ἔστι δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ ζῆν μετὰ τῆς ἀδοξίας ἀπαλλαγὴ. Ὅτι ὁ Ταγχοσδρῷ ἐβλήθη ὑπὸ τινος ὀλεθρίαν τινὰ πληγὴν. ^[5]
- 44 καὶ ἔμοιγε οὐκ ἀπὸ τρόπου φαίνεται τὸ τοιόνδε γενέσθαι· ἐργάτις γὰρ τῶν τοιούτων ἡ τύχη. πολλοὶ γὰρ πολλάκις τῶν λίαν εὐδοκίμων ὑπὸ ἀδοκίμων ἐσφάλησαν, καὶ φύσει τινὶ τὰ παράδοξα τῷ ἀνθρωπεῖω συμπεριφέρεται γένει. Ὅτι ὁ Μαυρίκιος ἡττηθεὶς ὑπὸ Περσῶν μεγίστη κατείχετο ἀνία οἷς γὰρ παρ' ἐλπίδα τι ἀποβαίνει, ἐν μὲν τῷ καιρῷ τῆς πράξεως ἀνθέλκονται τῇ τοῦ περιέσεσθαι ἀνάγκῃ, παραπτώσης δὲ τῆς ἀκμῆς τοῦ ἔργου ἐν ἡσυχίᾳ γενόμενοι τὸ λοιπὸν ἀθυμότατα διατελοῦσιν· ἀναλογιζόμενοί τε τὰ ξυμπεσόντα ὑπολοφύρονται τὰς ξυμφορὰς καὶ τῇ ζῳῇ ἀπεχθάνονται. ^[5]
- 45 καὶ Μαυρίκιος οὖν, ἐπειδὴ αὐτῷ ἐς τούναντίον ἥπερ ἤλπισεν ἐτελεύτησεν ὁ πόλεμος καὶ τὰ προσδοκηθέντα ἀπέβη τηνάλλως, τότε ἐκδούς τὸ ὅλον ταῖς ψυχικαῖς ἀλγηδόσι καὶ ταῖς δυσθυμίαις ἑαυτὸν τῇ συνεχεῖ τῶν χαλεπῶν ὑπαντῇ ἄπορος ὑπῆρχε. Ὅτι. ^[10]
- 46α ὡς αὐτὸν Καλλίστρατος καὶ Ζαχαρίας καὶ ἐπαγώγοις χρησάμενοι ῥήμασιν ἐπειρῶντο ἀπάγειν τὸν ἄνδρα τῆς λύπης εω...σαν τε καὶ αὐτοκράτορα...ασθαι αὐτόν. Ὅτι ὁ Θεόγνης εὐρηκῶς Ῥωμαίους ἀτρέμα διάγοντας τῷ τοὺς ἀρτιμαθεῖς τὰ πλεῖστα.
- 47